



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně: **Z. K.**, zastoupené Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 61 Az 21/2004 – 24 ze dne 16. 6. 2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-63/VL-07-16-2004 ze dne 13. 1. 2004. Tímto správním rozhodnutím byla žádost stěžovatelky o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (azylový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“) zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Soud dospěl k závěru, že žaloba nebyla důvodná, neboť jedinými důvody její žádosti o azyl byla snaha vyhnout se setkávání s bratrem a jeho hrozbám a snaha legalizovat si pobyt v České republice, kde se cítí zdravotně dobře, v situaci, kdy obdržela správní vyhoštění. Tyto důvody nelze podřadit pod žádný z důvodů podle § 12 azylového zákona. Jestliže žalobkyně ve správním řízení žádný důvod pro udělení azylu ani netvrdila, byly podle soudu splněny podmínky pro zamítnutí její žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Vzhledem k těmto skutečnostem krajský

soud v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti stěžovatelka napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky soudem, a sice zda je možno na její případ vztáhnout § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Uvádí, že se na Ukrajině dostala do potíží, když byla fyzicky napadána svým bratrem, který patrně trpěl duševní chorobou. Posléze stěžovatelka dospěla k závěru že její bratr byl ve spojení se zločineckými strukturami. Stěžovatelka se na policii neobrátila, s ohledem na postoj policie měla obavu, že by se její situace ještě zhoršila, neboť si byla vědoma spojení organizovaných zločineckých struktur s policií a věděla, že by stejně ničeho nedosáhla. Je přesvědčena, že pokud státní aparát umožňuje prorůstání zločineckých struktur do státních orgánů a zejména policie, pak se v podstatě podílí na činnosti těchto zločineckých struktur. S ohledem na uvedené je podle jejího názoru u ní dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) cit. zákona, neboť nepatří do sociální skupiny členů zločineckých struktur, které státní aparát podporuje. Stěžovatelka poukázala na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, z něž dovozuje, že tam, kde obyvatelstvo páchá diskriminační nebo jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je orgány vědomě tolerují nebo nejsou schopny zajistit účinnou ochranu. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatelka spatřuje v tom, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného stavu nebylo možno ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Žalovaný podle ní nerespektoval její situaci, že jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, když krajský soud tuto skutečnost nechal zcela bez povšimnutí. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spatřuje stěžovatelka v tom, že soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Má ji být vytýkáno, že sice uvedla konkrétní ustanovení, jež měla být porušena, avšak nepřiradila k nim konkrétní skutková tvrzení. Stěžovatelka je přesvědčena, že i v případě, kdy neuvedla konkrétní skutkové důvody pro svá tvrzení o porušení procesních pravidel, měl krajský soud přezkoumat správní rozhodnutí a řízení z hlediska dodržení procesních předpisů. Žalovaný se měl porušení procesních pravidel dopustit minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Shledává rovněž rozpor rozhodnutí s ust. § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Stěžovatelka nesouhlasí ani se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Soud přehlíží, že stěžovatelka nepovažuje svůj návrat do domovské země vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie za bezpečný. Na Ukrajině jí hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Po zjištění státních orgánů, že požádala v České republice o azyl, bude podrobena perzekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů, přičemž v této souvislosti odkázala na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2002. Stěžovatelka se tedy domnívá, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování, kterými se žalovaný ani soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabývaly. S ohledem na uvedené důvody stěžovatelka navrhla Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť potřebuje být nadále přítomna v České republice, aby mohla uplatňovat svá procesní práva u soudu.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žádost o udělení azylu byla stěžovatelkou podána dne 7. 1. 2004 a pohovor k žádosti o udělení azylu na území České republiky byl se stěžovatelkou proveden dne 12. 1. 2004 v p. s. V. L.. Pohovor byl na žádost stěžovatelky veden v ruském jazyce za přítomnosti tlumočnicka. Z informací, které stěžovatelka uvedla v návrhu a jež jsou zaznamenány v protokolu o pohovoru, Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka měla na Ukrajině potíže se svým bratrem, který ji vyhrožoval. Její bratr nejprve dlouhou dobu válčil v zahraničí, když se pak vrátil, poznala, že je psychicky nemocný. Protože mu chtěla stěžovatelka pomoci, poslala jej do psychiatrické léčebny. On jí od té doby nadává, mstí se jí a říká, že je jeho nepřítelkyně. Stěžovatelka se jej bojí, mstí se totiž i jejím dětem, jejího syna dokonce napadl fyzicky a vyhrožoval, že tak bude činit i nadále. Pokoušela se to řešit s bratrem samotným i s lékařem, avšak bezvýsledně. Přemístění stěžovatelky v rámci země původu nemělo podle jejích slov smysl, stejně by si ji bratr našel. Naopak v České republice se cítí být chráněna, neboť bratr nebude mít nikdy pas. Dále stěžovatelka uvedla, že jí operovali štítnou žlázu a že důvodem její žádosti o azyl v České republice je i to, že jí zdejší podnebí vyhovuje a že se zde cítí dobře. Stěžovatelka potvrdila, že žádné jiné důvody k podání žádosti o azyl neměla a neměla ani potíže s jinými soukromými osobami. Pro případ návratu se obává pouze bratra a jeho nových hrozeb. Podle prohlášení stěžovatelky proti ní nikdy nebylo vedeno trestní stíhání a nikdy nebyla ona sama ani nikdo z rodiny členem žádné politické strany či organizace.

Podle § 12 azylového zákona se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12. Podle § 16 odst. 2 cit. zákona lze takové rozhodnutí vydat nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení o udělení azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu důvodů uvedených v kasační stížnosti, avšak shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Podle zjištění Nejvyššího správního soudu totiž v daném případě byly skutečně dány důvody pro zamítnutí žádosti stěžovatelky jako nedůvodné z důvodu uvedeného v § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Ve správním řízení bylo dostatečným způsobem zjištěno, že stěžovatelka měla na Ukrajině pouze zdravotní potíže a problémy se svým bratrem, který jí i její rodině vyhrožoval, popř. slovně i fyzicky napadal, protože byl zřejmě duševně chorý a kladl stěžovatelce za vinu, že byl umístěn do nemocnice. Jiné problémy s fyzickými osobami nebo státními orgány na Ukrajině však stěžovatelka podle svých vyjádření ve správním řízení neměla. Stěžovatelka tak měla zdravotní potíže, jež nelze bez dalšího považovat za azylově relevantní, a problémy se soukromou osobou mimo státní strukturu.

Jednání soukromých osob bez vazby na státní strukturu lze sice za určitých okolností považovat za pronásledování ve smyslu azylového zákona, je tomu tak však pouze tehdy, je-li je možno připsat státu v tom smyslu, že je státem podporováno či trpěno nebo že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Z informací obsažených ve spise nelze dovodit, že by stát závažné jednání jejího bratra podporoval. Stěžovatelka se poté, co jí bylo vyhrožováno, neobrátila na policii ani na žádný jiný příslušný orgán se žádostí o pomoc, což potvrzuje i ve své kasační stížnosti. Za takových okolností však nelze negativní chování soukromé osoby vůči stěžovatelce přičítat státu, resp. nelze učinit závěr, že domovský stát není schopen odpovídajícím způsobem ochranu před takovým jednáním zajistit. Stěžovatelka až v kasační stížnosti tvrdí, že ochranu u státních orgánů nemělo cenu hledat, neboť ony jsou provázány se zločineckými strukturami, na něž měl být napojen podle jejího zjištění i její bratr. K tomuto tvrzení, jež je v příkrém rozporu s tvrzením stěžovatelky ve správním řízení, soud s ohledem na § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout nemohl. Nejvyšší správní soud naopak zjistil, že stěžovatelka ve správním řízení nejen netvrdila, že je pronásledována nebo že má důvodné obavy z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 azylového zákona, nýbrž netvrdila ani to, že by byla vůbec pronásledována ve smyslu § 2 odst. 6 cit. zákona. Za takových okolností byly ve správním řízení splněny zákonné podmínky proto, aby žalovaný ve lhůtě 30ti dnů ode dne zahájení správního řízení o udělení azylu přijal rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění stížního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatelka dále v kasační stížnosti namítá porušení procesních předpisů správním orgánem, konkrétně nedostatečným způsobem provedené dokazování, kdy v důsledku této skutečnosti nebylo možné spravedlivě rozhodnout, a porušení § 47 odst. 3 správního řádu, v důsledku něhož je odůvodnění rozhodnutí nedostatečné. Stěžovatelka tím dovozuje existenci důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že obdobnou námitku stěžovatelka neuplatnila v řízení před krajským soudem, ačkoliv jí v tom zjevně nic nebránilo. Za takových okolností je ovšem kasační stížnost v části, v níž se dovolává shora uvedených procesních pochybení žalovaného, pro něž má být dán důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřipustná.

Dále stěžovatelka dovozuje existenci důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť soud se podle jejího názoru řádně nevypořádal s otázkou, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Naplnění tohoto důvodu však Nejvyšší správní soud neshledal. Jak je již výše uvedeno, stěžovatelka v řízení před krajským soudem námitku porušení předepsaných procesních postupů ze strany žalovaného neuplatnila. Za takové situace ovšem nelze krajskému soudu, který byl v soudním řízení při přezkumu správního rozhodnutí vázán důvody žaloby (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), účinně vyčítat, že se s otázkou porušení procesních ustanovení nevypořádal. Proto je třeba uvedený stížní bod jako celek hodnotit jako nesrozumitelný, a to včetně tvrzení, podle něhož měl krajský soud stěžovatelce vytknout, že k ustanovením správního řádu, které podle žaloby měla žalovaný porušit, nepřiradila konkrétní skutkové důvody. Krajský soud, jež se procesním postupem žalovaného v souladu se zásadou dispoziční vůbec nezabýval, stěžovatelce v rozhodnutí nic takového nevytkl.

K námitce nesprávného posouzení existence překážky vycestování Nejvyšší správní soud v souladu se svou dosavadní judikaturou (např. rozsudek čj. 2 Azs 147/2004 - 41 ze dne

9. 9. 2004, judikát uveřejněn pod č. 409/2004 Sb. NSS) uvádí, že v případě, kdy žalovaný rozhoduje o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 azylového zákona, je výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 cit. zákona výrokem nadbytečným. Za takových okolností nelze žalovanému ani krajskému soudu vyčítat, že se existencí překážek vycestování nezabývaly. K tvrzení stěžovatelky, že její návrat do domovské země vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie není bezpečný a že po zjištění státních orgánů, že požádala v České republice o azyl, bude podrobena persekuci, resp. administrativní šikaně ze strany státních orgánů, Nejvyšší správní soud přihlídnout nemohl, neboť tyto skutečnosti byly uplatněny poprvé až v kasační stížnosti, tedy poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. K takovým skutečnostem Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené tedy obdobně jako krajský soud dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo v souladu s § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona, ve vlastním řízení pak nezjistil naplnění řádně uplatněných důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k neprodlenému rozhodnutí ve věci samé a rovněž s přihlédnutím k § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 3. srpna 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu